

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 2

van **KATHLEEN HELSEN**

datum: 25 september 2017

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Onderwijs - Erkenning 'nuttige ervaring'

Voor wie aan de slag is of aan de slag wenst te gaan in het secundair onderwijs of het volwassenenonderwijs bestaat de mogelijkheid om diensten die zijn gepresteerd als werknemer of als zelfstandige door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming te laten erkennen als 'nuttige ervaring'. Een personeelslid kan in het onderwijs die 'nuttige ervaring' dan laten gelden als geldelijke anciënniteit en/of als (onderdeel van een) bekwaamheidsbewijs. 'Nuttige ervaring' kan worden aangevraagd en erkend voor een vak/specialiteit/ambt/opleiding of module. Het kan met name voor technische en praktische vakken in het gewoon secundair onderwijs en het secundair volwassenenonderwijs, voor specialiteiten beroepsgerichte vorming in het buitengewoon secundair onderwijs, voor een aantal kunstvakken in het kunstsecundair onderwijs en voor sommige modules in het secundair volwassenenonderwijs. Voor het gewoon secundair onderwijs bijvoorbeeld kan 'nuttige ervaring' worden aangevraagd voor ruim 130 praktische of technische. En ook kan het voor de ambten van directeur en adjunct-directeur in een school met een 'technische component (tso, bso, buso) en van technisch adviseur en technisch-adviseur-coördinator.

Doorgaans wordt deze 'nuttige ervaring' aangevraagd voor personen die reeds in het onderwijs actief zijn. Dit blijkt ook uit de in de omzendbrief 'betreffende de erkenning van diensten als nuttige ervaring' voorziene procedure. Aanvragen voor de erkenning als nuttige ervaring – stelt de omzendbrief – dienen namelijk te worden ingediend door (een afgevaardigde van) een inrichtende macht. De 'nuttige ervaring' wordt dan meestal aangevraagd met het vak/de specialiteit/het ambt/de opleiding/de module voor ogen, waar(in) de betrokken persoon aan de slag is of (hoogst waarschijnlijk) aan de slag zal gaan. "Het is ook toegelaten", stelt de omzendbrief, "om voorafgaand aan een indiensttreding in het onderwijs via een inrichtende macht of haar afgevaardigde een procedure tot erkenning van nuttige ervaring te starten. In dat geval geeft de inrichtende macht of haar afgevaardigde aan voor welk vak/specialiteit/ambt/ opleiding/module nuttige ervaring wordt aangevraagd." Dit laatste lijkt dan weer niet te zijn voorzien in de beschikbare standaard-aanvraagformulieren.

Voor aanvragen in het ambt van leraar secundair volwassenenonderwijs moet volgens de omzendbrief de aanvraag voor 'nuttige ervaring' trouwens altijd gebeuren voor ofwel een opleiding ofwel een of meerdere modules. "Om te weten of de aanvraag nuttige ervaring voor ofwel een opleiding ofwel een of meerdere modules moet gebeuren", stelt de omzendbrief, "raadpleegt de inrichtende macht of haar afgevaardigde bijlage 5 waarin aangegeven is in welke gevallen nuttige ervaring aangevraagd moet worden op opleidingsniveau of op moduleniveau. Op die manier kan de aanvraag en verwerking van

de nuttige ervaring efficiënter verlopen.” Andere beschikbare heeft het dan weer – en dan slaat het op alle mogelijke aanvragen – over een begeleidende brief waarin wordt gepreciseerd voor welke vakken, ambten, opleidingen of modules iemand zijn nuttige ervaring wil laten erkennen. Van ‘specialiteiten’ is daar dan merkwaardig genoeg geen sprake.

Via het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de nuttige ervaring als bekwaamheidsbewijs voor personeelsleden van het onderwijs, van 7 oktober 1997, wordt van de inrichtende macht trouwens wel verwacht dat ze vermeldt voor welke ambten, vakken, modules en specialiteiten de erkenning als nuttige ervaring wordt aangevraagd. Van ‘opleidingen’ lijkt daar dan weer geen sprake.

Steeds meer echter groeit de interesse voor het erkennen van ‘nuttige ervaring’ ook bij een andere categorie, bestaande uit mensen die overwegen om vanuit de privésector de stap naar het onderwijs te zetten. Al voor ze solliciteren, wensen zij te weten voor welke vakken/specialiteiten/ambten/opleidingen/modules aan hen ‘nuttige ervaring’ zou kunnen worden toegekend. Los van een mogelijk effect op de geldelijke anciënniteit of het bekwaamheidsbewijs, wensen ze bij een sollicitatie in het onderwijs zo ook erkende ‘nuttige ervaring’ als een potentieel pluspunt in te zetten. Zo zijn er bijvoorbeeld sollicitanten die de erkenning van ‘nuttige ervaring’ ‘niet nodig hebben’ om over het gevraagde bekwaamheidsbewijs te beschikken en die toch hun ervaring in de privésector als ‘nuttige ervaring’ laten erkennen om die bij een potentiële onderwijswerkgever te kunnen aantonen met een door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming erkend attest.

Hoewel dit in de procedure, zoals opgenomen in de omzendbrief, niet is voorzien, geven de standaard aanvraagformulieren aan dat personen die nog niet in het onderwijs werken, het formulier ook zelf kunnen indienen door het naar het specifieke e-mailadres leerkrachtendatabank.secundaironderwijs@vlaanderen.be te sturen. Een gelijkaardige boodschap is te vinden op <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/erkenning-nuttige-ervaring-aanvragen-ik-ben-in-dienst-in-het-onderwijs>. Daar wordt eveneens aangegeven dat in een begeleidende brief moet worden gepreciseerd voor welke ambten en specialiteiten een aanvrager nuttige ervaring wil laten erkennen. Van vakken, opleidingen of modules is daar dan weer geen sprake.

Voor aanvragers die al in dienst zijn in het onderwijs of op het punt staan om in dienst te treden en die voor een aanvraag een beroep (moeten) doen op een inrichtende macht, lijkt het bijgevolg zo te zijn dat de inrichtende macht de scope van de aanvraag dient te preciseren en dus te beperken. Dit vindt wellicht mee zijn verklaring in de onderwijspraktijk waar de aanvraag op slaat (het gaat om personen die in dienst zijn of op het punt staan in dienst te komen). Bovendien beschikt de inrichtende macht meestal over voldoende inzicht in het vak/de vakken enzovoort waarop de aanvraag gericht is.

Voor individuele aanvragers die nog niet in dienst zijn van het onderwijs zijn of nog niet op het punt staan om in dienst te treden, ligt dat anders. Hun inzicht in de precieze draagwijdte en inhoud van vakken enzovoort is meestal veel beperkter. En ook omdat criteria, die door de onderwijsinspectie gehanteerd worden in zijn advies om die ‘nuttige ervaring’ al dan niet toe te kennen, niet openbaar zijn, is het voor deze mensen vaak moeilijk om te weten voor welke vakken enzovoort zij best een aanvraag kunnen doen. We vangen geluiden op dat dit soms resulteert in aanvragen voor een heel aantal vakken enzovoort, die de onderwijsinspectie dan telkens één voor één moet onderzoeken.

Tot slot wijzen sollicitanten ons in dit kader ook op een mogelijk ander aandachtspunt. Als sollicitanten een ‘aanvraag publicatie bekwaamheidsbewijzen leerkrachtendatabank’ indienen, dan kunnen ze in het daartoe bestemde aanvraagformulier een bewijs van nuttige ervaring toevoegen. Het lijkt er echter op dat dit bewijs alleen wordt verwerkt om te kunnen aangeven waarvoor de sollicitant over een vereist bekwaamheidsbewijs

beschikt. De betrokken VDAB-site zou namelijk alleen aangeven waarvoor iemand een vereist bekwaamheidsbewijs heeft. Los van de vaststelling dat dan niet wordt aangegeven waarvoor een sollicitant een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs heeft, betekent dat ook dat niet wordt vermeld over welke erkende 'nuttige ervaring' een sollicitant beschikt. Dit lijkt in het nadeel te spelen van personen die over een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs en nuttige ervaring beschikken, maar ook van personen die beschikken over én een vereist bekwaamheidsbewijs (waar 'nuttige ervaring' geen onderdeel van is) én over een erkende 'nuttige ervaring'.

1. Beschikken de diensten van de onderwijsinspectie of (de werkstations van) de agentschappen, als betrokken partijen bij het adviseren over en het toekennen van 'nuttige ervaring', over gegevens waarmee het aantal aanvragen voor en erkenningen van diensten als 'nuttige ervaring' in beeld kan worden gebracht?

Zo ja,

- a) stellen de betrokken agentschappen en de onderwijsinspectie de voorbije vijf jaren dan een evolutie vast:

- met betrekking tot het aantal aanvragen dat door schoolbesturen dan wel door individuen is ingediend;
- met betrekking tot de verhouding tussen het aantal aanvragen dat door schoolbesturen en het aantal aanvragen dat door individuen is ingediend;
- met betrekking tot het aantal aanvragen dat slaat op personen die al in dienst zijn in het onderwijs, op personen die op het punt staan om in dienst te treden en op personen die noch in het onderwijs actief zijn, noch op het punt staan om in dienst te treden;
- met betrekking tot de verhouding tussen aanvragen van de drie categorieën die in het punt hierboven zijn vermeld?

- b) kan de minister deze cijfers dan ter beschikking stellen?

2. Beschikken de betrokken agentschappen en de onderwijsinspectie over aanwijzingen - al dan niet ondersteund door de hierboven gevraagde data - dat er sprake is van een 'verschuiving' waarbij het aanvragen van de erkenning van diensten als 'nuttige ervaring' steeds meer in een sollicitatiecontext te situeren valt?

3. a) Stellen de betrokken agentschappen en de onderwijsinspectie ook een evolutie in de 'aard' van de aanvragen vast, met betrekking tot het aantal verschillende 'aspecten' (vakken, ambten, specialiteiten, modules, opleidingen) waarvoor in één aanvraag de erkenning van diensten als nuttige ervaring wordt gevraagd? Zo ja, kan de minister voor de voorbije vijf jaren dan de cijfers ter beschikking stellen die dat aangeven?

- b) Acht de minister het nuttig om het besluit van de Vlaamse Regering, de omzendbrief, de beschikbare formulieren en de website beter op elkaar af te stemmen, waardoor het duidelijker wordt wie, in welke context, waarvoor en op welke manier een aanvraag kan tot erkenning van diensten als nuttige ervaring?

4. Overweegt de minister mogelijk initiatieven om wijzigingen aan te brengen aan de aanvraag- en erkenningsprocedure met betrekking tot 'nuttige ervaring'? Kan het een optie zijn om de criteria die de onderwijsinspectie hanteert vrij te geven, opdat de mensen die aan aanvraag willen indienen een duidelijk zicht hebben op de vakken, waarvoor hun 'nuttige ervaring' kan worden ingeroepen?
5. Acht de minister het mogelijk om in overleg met VDAB te verkrijgen dat sollicitanten uit de privésector die de stap naar het onderwijs willen zetten, een meer eerlijke sollicitatiekans krijgen, door er bijvoorbeeld voor te zorgen dat ook 'nuttige ervaring' een plaats krijgt op de website?

ANTWOORD

op vraag nr. 2 van 25 september 2017

van **KATHLEEN HELSEN**

1. Het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) noteert het aantal dossiers waarin erkende nuttige ervaringen erkend werd. AGODI registreert niet wie de aanvraag indiende (een schoolbestuur of zijn gemandateerde enerzijds en een burger anderzijds). AGODI lijst evenmin op of het dossier al dan niet betrekking heeft op een personeelslid die al werkt in het onderwijs dan wel op een toekomstig onderwijspersoneelslid.

Jaar	Aantal erkende nuttige ervaringen
2012	2213
2013	2010
2014	1942
2015	2202
2016	1645

Bron: AGODI-jaarverslagen (2012 – 2015) en ontwerp AGODI-jaarverslag 2016.

Het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) noteert het aantal dossiers waarvoor er een aanvraag werd ingediend (los van de al dan niet erkenning van de aangevraagde diensten). Net zoals AGODI registreert AHOVOKS niet wie de aanvraag indiende (een centrumbestuur of zijn gemandateerde enerzijds en een burger anderzijds). AHOVOKS lijst evenmin op of het dossier al dan niet betrekking heeft op een personeelslid die al werkt in het onderwijs dan wel op een toekomstig onderwijspersoneelslid.

Schooljaar	Aantal dossiers nuttige ervaring
2015-2016	566
2014-2015	690

2. AGODI en AHOVOKS beschikken niet over aanwijzingen dat er sprake is van een 'verschuiving' waarbij het aanvragen van de erkenning van diensten als nuttige ervaring, steeds meer in een sollicitatiecontext te situeren valt.
Als zij-instromers de sprong naar een tewerkstelling in onderwijs overwegen, willen ze meer en meer een duidelijk idee hebben van het salaris dat zij zouden ontvangen. In die zin speelt de al dan niet erkenning van nuttige ervaring een grotere rol in de beslissing om een job in het onderwijs te aanvaarden dan wel om deze erkende nuttige ervaring uit te spelen als troef bij een sollicitatie.
Vaak is nuttige ervaring ook een noodzakelijk onderdeel van het bekwaamheidsbewijs. In dat geval willen kandidaat-leerkrachten graag zekerheid of zij een duurzame carrière in het onderwijs kunnen uitbouwen.
3. a. AGODI en AHOVOKS houden geen gegevens bij over de 'aard van de aanvragen', dus over het aantal vakken, ambten, opleidingen, modules en/of specialiteiten waarvoor in één aanvraag de erkenning van diensten als nuttige ervaring wordt gevraagd.
b. De omzendbrief betreffende de erkenning van diensten als nuttige ervaring licht het concept van de 'nuttige ervaring' toe zoals bepaald in *het Besluit van de*

Vlaamse regering van 07 oktober 1997 betreffende de nuttige ervaring als bekwaamheidsbewijs voor personeelsleden van het onderwijs én in het Koninklijk besluit van 15 april 1958 houdende bezoldigingsregeling van het onderwijzend, wetenschappelijk en daarmee gelijkgesteld personeel van het Ministerie van Openbaar Onderwijs. Deze omzendbrief is in de eerste plaats gericht aan de schoolsecretariaten die hiermee aan de slag moeten gaan.

De informatie op de website heeft tot doel om deze informatie op een toegankelijke manier breed te verspreiden en het concept "nuttige ervaring" toe te lichten. Ieder medium heeft een ander doelpubliek. Als er inconsistenties of onnauwkeurigheden zouden zijn op de aanvraagformulieren dan moeten die uiteraard aangepast worden.

- 4-5. Wie in het onderwijs aangesteld wil worden kan via de website van de bekwaamheidsbewijzen zelf nagaan welke onderwijsbevoegdheid hij of zij heeft en waarvoor hij of zij een vereist bekwaamheidsbewijs heeft.

Deze website kan geraadpleegd worden op het volgende webadres:

<http://www.ond.vlaanderen.be/bekwaamheidsbewijzen/>.

Wie beroep moet doen op een erkenning van 'Nuttige Ervaring' als deel van zijn bekwaamheidsbewijs kan deze informatie daar ook per onderwijsniveau terugvinden onder de rubriek 'diploma's'.

Het oplijsten van de onderwijsbevoegdheid waarvoor iemand een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs (VO) heeft, is onmogelijk omdat de inzetbaarheid op basis van een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs zeer breed is opgevat. Dat verklaart meteen ook waarom de VDAB enkel de onderwijsbevoegdheid op het niveau van een vereist bekwaamheidsbewijs opneemt.

Het concept "nuttige ervaring" in het onderwijs is heel specifiek en dient enerzijds om wie nog geen bekwaamheidsbewijs heeft een bekwaamheidsbewijs te kunnen verschaffen en daarnaast dient het om eventueel geldelijke anciënniteit (tot maximaal 10 jaar) te verrekenen. "Nuttige Ervaring" is bovendien beperkt tot zeer specifieke onderwijsbevoegdheden, te raadplegen in de lijst van de bekwaamheidsbewijzen. Zoals opgenomen in de omzendbrief hierover, adviseert de inspectie op basis van de relatie tussen de gepresteerde diensten en het vak, de specialiteit, de opleiding, de module of het ambt dat in het onderwijs wordt uitgeoefend

Eerder opgedane beroepservaring die ook betekenisvol kan zijn bij het opnemen van een taak in onderwijs, is veel breder dan het concept nuttige ervaring. Het is precies die brede invulling die van tel is bij een sollicitatie. Niets staat een kandidaat in de weg om via zijn curriculum vitae of de VDAB-website zijn ruimere beroepservaring mee te delen aan zijn potentiële werkgever.